

νοις ἀπομακρύνεται τῆς Αἰολικῆς, παρετηρήθη ὅτι προσέτι ἀπομακρύνεται καὶ τοῦ ἀρχικοῦ τύπου· καὶ τοῦτο ἰδίως δηλοῦται ἐκ τῆς μετὰ τῶν συγγενῶν γλωσσῶν συμπαραβολῆς αὐτῆς· ὅπερ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰδία τις μεταμόρφωσις ἐπιβληθεῖσα βαθμῆδὸν εἰς τὴν γλῶσσαν ἐν αὐτῷ τῷ ἐδάφει τῆς Ἑλλάδος. Πιθανὸν ἡ διάλεκτος αὕτη νὰ ἐλαττήθῃ οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἰώνων, ἀλλὰ προσέτι καὶ ὀλίγον διαφόρως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἀχαιῶν, οὓς καὶ γενεαλογικαὶ παραδόσεις τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἑλλήνος μᾶς παριστάνουσιν ὡς ἀδελφοὺς τῶν ἰώνων (1). Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δύναται τις εὐχερέστερον νὰ ἐξηγήσῃ διὰ τί διὰ τὴν ἐποποιάν, ἥτις ἐξυμνεῖ τὰς πράξεις τῶν ἡρώων τῆς Ἀχαικῆς φυλῆς ὠρίσθῃ διάλεκτος, ἥτις ὅσον καὶ ἂν διαφέρῃ ἐν πολλοῖς μέρεσι τῆς τῶν ἰώνων, εἶνε ἐν τούτοις γενικῶς καὶ τὰ μάλιστα αὐτῇ συγγενῆς.

Ἐκ τῶν βραχέων τούτων ἱστορικῶν παρατηρήσεων περὶ τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων εἶν' εὐκόλον νὰ προΐδωμεν ὅποια οὐσιώδη στοιχεῖα θέλωμεν εὑρεῖ ἀναπτυσσόμενα εἰς τοὺς πολιτικούς ὀργανισμούς καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ τῶν διαφορῶν φυλῶν τῆς μεταγενεστέρως ἱστορίας. Εἰς τοὺς Αἰολικούς καὶ Δωρικούς λαοὺς δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν νὰ εὐρωμεν τὰ ἥθη καὶ τὰς θεσμοθεσίας κανονισμένα ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων συνηθειῶν καὶ ἀρχῶν, αἵτινες ἴσχυσαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Τοῦλάχιστον αἱ διάλεκτοι αὐτῶν ἀποδεικνύουν ὅτι κατεβλήθη μεγάλη προσπάθεια πρὸς διατήρησιν τῶν ἀρχαίων τύπων, ἀλλ' οὐδεμία οὐσιώδης φροντίς πρὸς τελειοποίησιν αὐτῶν. Καὶ καθὼς πάντα παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν ἀναθρόσκουσι μετὰ ζωηρότητος καὶ μᾶς παρουσιάζονται διὰ λάμπειος πολὺ λαμπρότερας ἢ παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν, καθὼς ἡ διάλεκτός των πάντοτε προτιμᾷ τοὺς μακροὺς, ἰσχυροὺς καὶ τραχεῖς φθόγγους, διατηροῦσα αὐτοὺς μετ' ἀκρίπτου ἐπιμονῆς, οὕτω δικαίῳ τῷ λόγῳ δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν ν' ἀνεύρωμεν εἰς αὐτοὺς φυσικὴν τινα τάσιν ὅπως ὑπερισχύσῃ ἐν παντὶ τῷ οἰκοδομήματι τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν καὶ οἰκιακοῦ διοργανισμοῦ πνεῦμα αὐστηρᾶς εὐλαθείας διὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα. Ἀπεναντίας οἱ Ἴωνες δεικνύουσιν ἐν τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν τὴν κλίσιν ὅπως μεταβάλλωσι τοὺς

ἀρχαίους τύπους ἀναλόγως τῆς φιλοκαλίας καὶ ἰδιοτροπίας των, καὶ ἔτι μᾶλλον καθαρὰν τινα τάσιν πρὸς καλλωπισμὸν καὶ τελειοποίησιν, εἰς ἣν ὀφείλει ἀναμφιλέκτως ἡ διάλεκτος αὕτη καίτοι παράγωγος καὶ νεωτέρα, τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἐφάνη ἡ πρώτη ἐν τῇ περιφύμῳ γλώσσῃ τῆς ποιήσεως.

Π. Μ.

ΟΠΟΙΑ ΤΙΣ ΕΙΝΑΙ Η ΑΜΕΡΙΚΗ

ἡ

ΠΕΡΙΓΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ ΜΠΟΝΩ. (1)

Ἐν τούτοις ἀνέτειλε καὶ ἡ ὀγδόη ἡμέρα ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου, ἡ δὲ θάλασσα ἦτο πάλιν τεταραγμένη καὶ ὁ δυστυχὴς συνταξιδιώτης μου νήστις ἀφ' ἧς ὥρας ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Λιβερπούλης. Ἐνεκα δὲ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἐμετοῦ εἶχε καταντήσαι οἰκτρός καὶ ἀγνώριστος· τόσον ἔγεινεν ἰσχνός, ὡχρὸς καὶ ἀδύνατος. Νεκροῦ ὅσιν εἶχε καὶ τοιοῦτον ἤθελέ τις τὸν ὑπολάβει ἂν δὲν παρεῖχε συνεχῶς σημεῖα ζωῆς ὡς ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ναυτίας! Μάταια ἀπέβησαν ἐμοῦ τε καὶ τοῦ ἀρχιτρικλίνου αἱ πολλαὶ περιθάλψεις καὶ εἰς οὐδὲν ἴσχυσαν κατὰ τοῦ ὀλεθρίου θαλασσοῦ πάθους, τὸ ὅποῖον ἤθελε φέρει εἰς αὐτὸν θάνατον ἂν παρετείνετο ὀλίγας ἔτι ἡμέρας ὁ πλοῦς.

— Θαρσεῖτε, ταγματάρχα, ἔλεγον αὐτῷ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, ἰδοὺ φθάνομεν.

Καὶ ἔλεγον ταῦτα μὴ συλλογιζόμενος, ὅτι ἡ εἰς Ἀμερικὴν ἄφιξις ἦτο ἀγγελία θανάτου εἰς τὸν δυστυχῇ φίλον μου.

Ἀπὸ τῆς ὀγδόης ἐκείνης ἡμέρας ὄλων τῶν ἐπιβατῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἠτένιζον μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα προσπαθοῦντες νὰ διακρίνωσι τὸ πλοιάριον ὅπερ ἔμελλε νὰ μᾶς ἐφοδιάσῃ διὰ ναυηγοῦ. Ἀλλ' ἐπῆλθεν ἡ νύξ τὸ δὲ πλοιάριον δὲν ἐφάνη.

Περὶ τῆς ἐνδεκάτης ὥραν οἱ πλείονες τῶν ἐπιβατῶν ἀπεσύρθησαν κατὰ τὸ σύνθημα εἰς τοὺς κοιτῶνάς των, ἐγὼ ὅμως ἀνέμεινα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐλπίζων νὰ ἰδῶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ναυηγοῦ καὶ τὴν περιέργον ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐπιβίβασίν του. Δὲν ἀνέμεινα δὲ ἐπὶ ματαίῳ, διότι περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου ἱστοῦ παραφυλάττων σκοπὸς ἀνέκραξε «Φῶς!» (Light oh!) καὶ πάραυτα ἡσθάνθη ὅτι ἡ ταχύτης τοῦ ἀτμοπλοίου ἤλαττώθη. Ἐδραμον ἐπὶ τὰ πρόσω,

(1) Κατὰ τὴν παράδοσιν δ' Ἀχαιοὶ καὶ ὁ Ἴων ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ἐάνθου, ἀδελφοῦ τοῦ Δωῶρου καὶ Αἰόλου καὶ υἱοῦ τοῦ Ἑλλήνος. Μ.

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλαδίου 66.

ἀλλ' οὐδὲν διέκρινα, ἐνῶ οἱ τοῦ πληρώματος με ἐβεβαίωσαν ὅτι ἀμυδρὸν φῶς ἐφαίνετο καὶ εἰκάζον ὅτι τὸ φῶς ἐκεῖνο ἦν τοῦ κομίζοντος τὸν ναυηγὸν πλοίου· τέλος πάντων μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς τετάρτου τὸ διέκρινα καὶ ἐγώ. Τότε ἡρώτησα ἓνα τῶν παρισταμένων ἀξιωματικῶν πόσον ἀπείχομεν τῆς ξηρᾶς.

— Ὀγδοήκοντα μίλλια ἀπὸ τοῦ ἐγγυτάτου Ἀμερικανικοῦ ἀκρωτηρίου.

Ἐκ τούτου ἄς φαντασθῇ τις τὸ παράτολμον τῶν ἀμερικανῶν ναυηγῶν, οἵτινες ἐπὶ μικροτάτων πλοιαρίων, ἐξ ἐκείνων μετὰ τὰ ὁποῖα διαπλεύουσι τοὺς ποταμούς, παραδίδονται εἰς τὰ ἀφρίζοντα κύματα τοῦ ὠκεανοῦ, διατρέχοντες καὶ ἕτερον μέγιστον κίνδυνον, τὸν κίνδυνον νὰ συγκρουσθῶσι μετὰ τῶν τρισεγγίστων ἀτμοπλοίων, καθ' ἣν ὥραν προσπελάζουσι διὰ νὰ μεταβιβάσωσι τὸν ναυηγόν.

Ἐπομένως ἐφοβήθη καὶ ἐγώ ὅχι ὀλίγον ὅτε εἶδον τὸ εὐθραυστον ἐκεῖνο ἀκάτιον διευθυνόμενον πλησίον πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ὅτε μὲν ἀναρπαζόμενον ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀνῆρχετο εἰς τὰ ὕψη καὶ ἐφαίνετο ὡς ἡ κορυφὴ ὕψους ὀβελίσκου, ὅτε δὲ κατερχόμενον μεθ' ὀρμῆς κατεβυθίζετο εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς θαλάσσης ἐν μέσῳ δύο ἀφρίζοντων κυμάτων. Ὅσῳ δὲ ἐπλησίαζε τόσῳ φοβερώτερον καθίστατο τὸ θέαμα, ἅπαξ μάλιστα ἐπὶ τοιαύτῃ ἀκμῇ ἦλθε τὸ πλοιαρίον, ὥστε ἐφοβήθη μὴ καταπέσῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀτμοπλοίου ἢ συντριβῇ κατὰ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ.

Τέλος πάντων ἡ ἀγωνία ἔληξεν εὐτυχῶς διότι ὁ ναυηγὸς ἐπωφελθὲς ἐν μιᾷ τῶν ἀνυψώσεων ἐκείνων, ἐρίφθη, ἀνιπτάμενος οὕτως εἶπεν, καὶ ἔδραξε τὰ σχοινία τοῦ ἀτμοπλοίου· ἀμέσως δὲ τὸ πλοιαρίον ἀπεμακρύνθη μεταβαίνον εἰς ἀναζήτησιν ἄλλων ἀτμοπλοίων, διότι τὰ τοιαῦτα πλοιαρία φέρουσι πολλοὺς ναυηγούς τοὺς ὁποίους ἅμα διανείμωσιν εἰς τὰ ἀτμόπλοια ἐπ' ἀνέρχονται εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐφοδιαζονται μετὰ ἄλλους.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἀπὸ πρωῒας ἐκυκλοφόρησεν ἡ εἰδησις ὅτι εἶχομεν ναυηγὸν καὶ παρευθὺς οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν, κεντηθέντες ὑπὸ περιεργείας ἔτρεξαν νὰ ἴδωσι τὸ πρόσωπον τοῦ πρωτοφανέντος τούτου Ἀμερικανοῦ· καὶ ἄλλοι μὲν τὸν ἡρώτων πολλὰ περὶ Νεοβοράκου, ἄλλοι δὲ τῷ ἐζήτουν τὰς τελευταίας ἐφημερίδας, διὰ νὰ μάθωσι βεβαίως τὰς ἐμπορικὰς τιμὰς. Ὁ δὲ πλοίαρχος τὴν ἡμέραν ἐκείνην μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι, ἂν τι ἀπευκταῖον δὲν συμβῇ, τὴν ἐπαύριον θὰ προγευμα-

τίσωμεν εἰς Νεοβοράκον. Ἐπομένως μᾶς προσέφερε τὸ ἀποχαιρετιστήριον γεῦμα, ὡς ὑπάρχει παραδεγεγμένη συνήθεια εἰς τὰ τοιαῦτα ταξείδια, συνοδευόμενον μετὰ καμπανίτου οἴνου. Ὅτε παρετέθησαν τὰ τραγήματα, εἰς τῶν ἐπιβατῶν ἀναστάς προέτεινε πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ πλοίαρχου. Ὁθεν ὁ οἶνος ἐῤῥευσεν πάλιν εἰς τὰ ποτήρια τῶν συνδαιτημένων καὶ κατὰ τὴν περὶ προπόσεων Ἀμερικανικὴν ἐθιμοταξίαν, ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ στόματα ὅλων ὡς ἐν χορῷ, αἱ ἐξῆς ἐπιφωνήσεις.

(ἡμιφώνως) *Χίπ, χίπ, χίπ, οὐρρά!*

(ὑψιφώνως) *Χίπ, χίπ, χίπ, οὐρρά!*

(στεντωρὶα τῇ φωνῇ) *Χίπ, χίπ, χίπ, οὐρρά! ! !*

Ὁ πλοίαρχος ἀνταπεκρίθη εὐχαριστῶν διὰ πομπήδους ἀγορεύσεως, καὶ ἰδοὺ πάλιν τὰ χίπ καὶ τὰ οὐρρά ἐπανελήφθησαν ἀπαραλλάκτως ὡς ἀνωτέρω.

Τὴν δὲ ἐπαύριον ἀπὸ πρωῒας εἶδομεν μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα τὴν γῆν, ἢ μάλλον τὴν σκιὰν αὐτῆς, παραλλάσσουσαν πρὸς νέφος ἰόχρου· χάρις ὅμως εἰς τὴν ταχύτητα τῆς *Περσίας*, ἥτις διήνυσεν τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἴκοσι μίλλια καθ' ὥραν, τὸ νέφος βαμνηδὸν ἔλαβε μορφήν καθαρωτέραν, ὥστε διεκρίναμεν ἄνευ τηλεσκοπίου χλοερὰς νομάς, τὰς ὁποίας ἐνέμοντο πανταδαπῶν ζώων ἀγέλαι, λευκάς οἰκίας γραφικώτατα διεσπαρμένας ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ὠσφράνθημεν τῆς γῆς τὴν ὁρωματικὴν καὶ ἰσχυρὰν ἐκείνην ὁσμήν, τὴν ὁποίαν μόνον οἱ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας θαλασσοποροῦντες αἰσθάνονται.

Προσεκάλεσα τότε καὶ τὸν σὺρ Ἰωάννην Κλίντον νὰ ἴδῃ τὸ ὠραῖον αὐτὸ θέαμα, ἀλλὰ τόσον ἦτο ἐξησθημένος, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ζητήσω τὴν συνδρομὴν τοῦ θαλαμηπόλου διὰ νὰ τὸν ἐνδύσω καὶ ἀναβιβάσω ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ὅταν ὅμως εἶδε τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ γοητευτικὸν ἐκεῖνο τῆς φύσεως πανόραμα δὲν ἠδυνήθη νὰ περιστείλῃ τὴν χαρὰν του, ἀλλ' ἤρχισε νὰ γελᾷ ὡς πικρίδιον, καὶ θλίψας μου τὴν χεῖρα μετὰ κατανύξεως,

— Ἦμην τρελλὸς, εἶπε, ζητῶν ν' ἀποθάνω! σὺ εἶσαι ὁ σωτὴρ μου, εἰς σὲ ὀφείλω τὴν ζωὴν μου.

— Ὡς ταγματάρχᾳ, ἀπεκρίθη ἐν συγκινήσει, πόσον οἱ λόγοί σου οὕτοι με χαραποιοῦν. Δὲν θὰ υπάγωμεν λοιπὸν εἰς τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα;

— Διατί ὅχι; θὰ υπάγωμεν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ τοὺς θαυμάσωμεν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι μετὰ προ-

σοχῆς θὰ ἀπέλθωμεν εἰς τὰς ὄχθας, διότι τὸ μέρος εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον.

Ὁ ταγματάρχης ἐθεραπεύθη ἐντελῶς καὶ ριζικῶς ἀπὸ τῆς σπληνὸς ἀφοῦ ἐξήχθη ἡ πολλὴ χολή ἐκ τοῦ σώματός του, τὸ ὁποῖον ἀνεκινήθη ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας ὡς καθαριζομένη φιάλη. Ἀφορμὴ λοιπὸν τῆς θανατηφόρου ἀθυμίας του ἦτο ἡ χολή ἐπομένως ἅμα ἐξέλιπε τὸ αἷτιον συνεξέλιπε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα· ὁ δὲ ταγματάρχης παρατηρήσας τὴν ἐκπληξίν μου, εἶπε·

— Ἰδοὺ τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, φίλε μου! Ἐν ἀπλοῦν ἐμετικὸν μεταβάλλει τὰς ψυχικὰς διαθέσεις μας· χάνομεν τὴν τόλμην διὰ μιᾶς ἀφαιμάξεως καὶ πολλάκις ἐν καθάρσει κατευνάζει τὴν ἐξημμένην ἡμῶν φαντασίαν καὶ θεραπεύει τὴν παραφρονοῦσαν κεφαλὴν μας. Πῶς λοιπὸν μετὰ τοιαῦτα ἐξευτελιστικὰ πράγματα τολμᾷ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀλαζονεύεται καὶ νὰ ματαιοφρονῇ!...

Ἀντὶ ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν φιλοσοφικὴν ταύτην παρέκβασιν τοῦ ταγματάρχου τὸν ἐνηγαλίσθη μετὰ τρυφερότητος, διότι μοι ἐφαίνετο ὅτι ἀφ' ἧς ὥρας, χάρις εἰς τὴν ναυτίαν, παρητήθη τῶν ἀπαισίων σχεδίων του, εἶχον ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα κυριότητος. Τὸν ἡγάπων ὡς ἀγαπᾷ ὁ πατὴρ τὸν υἱόν του.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς τὸ ἀτμόπλοιον ἡγγυροβόλησεν.

Εἶχομεν φθάσει εἰς Νεοβόρακον.

Γ'.

ὉΜῆγα τινα περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Νεοβοράκου.

— *Ἀποψὺς τῆς πόλεως.*— *Περὶ τοῦ Castle-Garden καὶ τῶν μεταναστῶν.*

Πρῶτος τῶν θαλασσοπόρων ὁ ἄγγλος Ἐρρίκος Οὐδσων κατέπλευσεν εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Νεοβοράκου τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1609. Οἱ δὲ ἄγγροι αὐτόχθονες ἰδόντες τὸ ἀλλόκοτον ἐκεῖνο πλοῖον καὶ τὸν Οὐδσωνα ἐν μεγαλοπρεπεῖ ἑρυθρᾷ στολῇ ἱστάμενον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐφαντάσθησαν ὅτι ἦτο ὁ Θεὸς Μανιτοῦ ἐρχόμενος πρὸς ἐπίσκεψίν των. Ὅθεν προσέπεσον πρηνεῖς καὶ ἤρχισαν ν' ἀναπέμπωσι κραυγὰς ἀγαλλιᾶσεως καὶ φόβου.

Ὁ Οὐδσων λοιπὸν ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὰν, οἱ δὲ Ἰνδοὶ τὸν ἐλάτρευσαν ἐπὶ τινὰ καιρὸν καὶ προσεφέρθησαν πρὸς αὐτὸν ὡς προσεφέροντο εἰς τοὺς ξυλίγους καὶ λιθίνους αὐτῶν θεοὺς τοὺς Μανιτοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ θαλασσοπόρος ἐδέχθη ἐν

ὑπομονῇ τὴν ὀχληρὰν λατρείαν, κατόπιν δὲ ἐπιθυμῶν ν' ἀποδείξῃ τὰς πρὸς αὐτοὺς εὐνοϊκὰς διαθέσεις του, καὶ νὰ καταπεισῇ αὐτοὺς ὅτι ὁ Μανιτοῦ εἶναι ὄχι μόνον καλὸς θεὸς, ἀλλὰ καὶ καλὸς ἡγεμὼν ἔφερεν ἐκ τοῦ πλοίου βαρέλιον πλήρες βᾶκίου καὶ τὸ διένειμεν εἰς τὸ παριστάμενον πλῆθος τὸ συνιστάμενον ἐξ ἀνδρῶν, γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδίων.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἐξαίσιον καὶ ὁ προσφέρων αὐτὸ ὁ Μανιτοῦ, οἱ Ἰνδοὶ κατενθουσιάσθησαν καὶ ἔπιον τόσον, ὥστε κατέπεσον ὅλοι οἰνοβαρεῖς. Πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος ἡ νῆσος ἐφ' ἧς κεῖται νῦν τὸ Νεοβόρακον ἐκλήθη Μανχαγτινιάξ ἢ κατὰ παραφθορὰν Μανχαττάν, ὅπερ μεθερμηνευόμενον σημαίνει «τόπος ἐνθα ἅπαντες ἐμεθύσθησαν».

Ταχέως ὅμως οἱ Ἰνδοὶ ἐνόησαν ὅτι ἡπατήθησαν καὶ ὅτι ὁ Οὐδσων θεὸς δὲν ἦτο, διὸ καὶ ἐτράπησαν πάλιν ἐπὶ τοὺς ἐκ ξύλου καὶ λίθου ἀληθεῖς Μανιτοῦ. Οὐχ ἦττον καὶ μετὰ τὴν εἰς αὐτοὺς λυπηρὰν ταύτην ἀνακάλυψιν προσεφέρθησαν πάντοτε πρὸς αὐτὸν μεθ' ὑπακοῆς καὶ πραότητος.

Ὁ Οὐδσων, ἐξ οὗ καὶ ὁ φερόνυμος ποταμὸς ἐκλήθη, ἀφοῦ περιῆλθε διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικῆς καὶ πανταχοῦ ἔτυχε φιλικῆς ὑποδοχῆς παρὰ τῶν Ἰνδῶν, ἐπέστρεψεν εἰς Εὐρώπην καὶ διεκοίνωσεν εἰς τὴν Ὁλλανδικὴν κυβέρνησιν, ἣν ἀπὸ τινος χρόνου ὑπηρετεῖ, τὴν σπουδαίαν ἀνακάλυψίν του. Ἡ δὲ Ὁλλανδία ἥτις τότε ἐθαλασσοκράτει ἔχουσα εἴκοσι χιλιάδας πλοῖα καὶ ἑκατὸν χιλιάδας ναύτας, ἐνῷ ἡ Ἀγγλία οὐδὲ ναυτικὸν οὐδ' ἐμπόριον εἶχεν, ἀπέστειλε τῇ 1614 δύο πολεμικὰ πλοῖα διευθυνόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ Μπλόκ καὶ Ἐνδρικτῶνος Χριστιανοῦ.

Ἰπὸ τὴν ἐπιτήρησιν λοιπὸν τῶν δύο τούτων πλοιαρχῶν ἐκτίσθησαν αἱ πρῶται ἐν Νεοβοράκῳ εὐρωπαϊκαὶ οἰκοδομαὶ ἐν ὧν τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν καὶ εἰς προμαχῶν ἀνεγερθεῖς τὸ ἐπόμενον ἔτος πρὸς ἄμυναν κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἀγρίων. Ὠνομάσθη δὲ ἡ μικρὰ αὕτη ἀποικία «Νέον Ἀμστελλόδαμον» καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρησίμειεν εἰς τοὺς Ὁλλανδοὺς ὡς στρατιωτικὸς καὶ ἐμπορικὸς σταθμὸς, ὅθεν ἐγίνετο ἐξαγωγή κυρίως μηλωτῶν.

Καὶ παρὰ πᾶσι μὲν γνωστὸν εἶναι ἐν πόσῳ βραχεὶ χρονικῷ διαστήματι ὁ μηδαμινὸς ἐκεῖνος Ὁλλανδικὸς σταθμὸς μετετράπη εἰς πόλιν ἐκ τῶν μεγαλητέρων καὶ πλουσιωτέρων τῆς οἰκουμένης, οἱ πλεῖστοι ὅμως ἀγνοοῦσιν ὁποίας σειρὰς γεγο-

νότων διελθοῦσα ἡ θαυμασία αὕτη μετατροπὴ ἐγένετο, καὶ τοῦτο ἡμεῖς ἐν συντόμῳ θέλομεν ἐφεξῆς διηγηθῆ.

Ἡ νῆσος Μανχαττὰν δὲν ἦτο ἀνεπίφθονον εὐρημα, διό πολλοὺς ἔσχε τοὺς ἐραστάς καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τοὺς Ἀγγλοὺς, οἵτινες καιροφυλακῆσαντες καὶ εὐρόντες ἀρμοδίαν περίστασιν ἀφῆρπασαν αὐτὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ὀλλανδῶν τῷ 1664. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἀφῆρσαν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῷ 1673 καὶ οἱ Ἀγγλοὶ πάλιν τὴν κατέσχον ἐν ἔτος ὕστερον, ἐπαληθεύσαντες οὕτω μετ' ἀξιοσημειώτου ἐπιμονῆς τὸν κατακτητικὸν νόμον «*Φύγε ἐκεῖθεν σὺ, διὰ τὰ καθήσω ἐγώ.*» Τότε δὲ μόνον οἱ Ἀγγλοὶ μετωνόμασαν τὸ Νέον Ἀμστελλόδαμον *Néar Yόρκην* (ἢ *Νεοβόρακον*) πρὸς τιμὴν Ἰωάννου Δουκὸς τῆς Υόρκης εἰς ὃν ἐδωρήσατο αὐτὴν Κάρολος ὁ Β'.

Πολλὰ ἔχει τις εἰπεῖν περὶ τῆς ἱστορίας τῆς καθ' ὅλας τὰς ἐποφείς τεραστίας αὐτῆς πόλεως, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τοῦ παρόντος· λέγομεν δὲ μόνον ὅτι μεγάλας ὑπέστη δοκιμασίας ἐωσοῦ μεγαλυνθῆ, ὅτε μὲν πιεζομένη ὑπὸ δεσποτικῶν κυβερνήσεων ὑπηκουσῶν εἰς τὰ νεύματα προληπτικῶν καὶ τυραννικῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας, ὅτε δὲ σπαρταττομένη ἀπὸ ἐσωτερικῆς διαμάχας καὶ ἐπιδρομᾶς τῶν ἐν τῇ Καναδικῇ Γάλλων καὶ τοιαῦτα παραπλήσια πάσχουσα ἐωσοῦ ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της. Διότι ἀπ' αὐτῆς τῶν ἄρχεται ἢ τε ἡθικῇ καὶ ὕλικῇ πρὸς ὁδοὺ καὶ ἀκμὴ τοῦ Νεοβοράκου καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Οὐχ ἦττον δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπήσωμεν καὶ τινὰς γενναίας πράξεις τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως δι' ὧν εὐηργετήθη ὁ τόπος. Οὕτω λόγου χάριν ἡ πρώτη δαπάνη τῆς κυβερνήσεως συντηρουμένη σχολῇ ἰδρύθη ἐν Νεοβοράκῳ τῷ 1702· ἡ πρώτη ἐφημερίς ἐξεδόθη τῷ 1725· ἡ πρώτη δημοσία βιβλιοθήκη συνεκροτήθη τῷ 1729, κομισθέντων ἐπὶ τούτου κατ' εὐθεῖαν ἐκ Λονδίνου χιλίων ἑξακοσίων ὀγδοήκοντα τεσσάρων τόμων καὶ ἐν τέλει ἡ πρώτη ἀκαδημία συνέστη τῷ 1732.

Ἡ Ἀγγλικὴ ἀποικία βαθυμυδὸν μεγαλυνομένη καὶ ἐνισχυομένη, ἠθέλησε κατὰ φυσικὸν λόγον ν' ἀπαλλαχθῇ τῶν ὀχληρῶν δεσμῶν τῆς προστασίας καὶ νὰ ἐξασκήσῃ ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτως τὰ δικαιώματά της. Ὅθεν τῷ 1765 συνεκροτήθη ἐν Νεοβοράκῳ συνέλευσις, ἥτις ὑπέγραψεν ἀναφορὰν περιέχουσαν παράπονα κατὰ τῆς μητροπόλεως καὶ ἀπαίτησιν ταχείας θεραπείας. Τελευταῖον δὲ νέος

τις περὶ φόρου νόμος, βαρὺς μὲν εἰς τοὺς ἀποίκους, ὅχι δὲ καὶ πολὺ ὠφέλιμος εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς παρέσχεν ἀφορμὴν γενικῆς τοῦ ἔθνους ἐπαναστάσεως, ἥτις ἔληξιν, ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν ἀνακτῆρσιν τῆς δημοκρατίας τῶν ἠνωμένων πολιτειῶν τῇ 4 ἰουλίου 1776.

Δέκα ἔτη μετὰ τὸ ἀξιομνημόνευτον τοῦτο γεγονός ὁ πληθυσμὸς τοῦ Νεοβοράκου ἐδιπλασιάσθη, ἂν καὶ κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάλειμμα ὁ ἱκερικὸς πυρετὸς ἐθέρισε μέγα μέρος τῶν κατοίκων. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπέφερεν ἡ πόλις μεταταῦτα. Ἐν ἔτει δηλαδὴ 1832 ἡ ἀσιατικὴ χόλερα περιελθοῦσα τὴν οἰκουμένην καὶ παντοῦ φέρουσα τὸν θάνατον καὶ τὸ πένθος κατεκλίνθη ἐν Νεοβοράκῳ ἐπὶ στρωμνῆς τεσσάρων χιλιάδων καὶ τετρακοσίων πτωμάτων. Παρελθούσης τῆς θεομηνίας ταύτης ἦλθεν ἡ πυρκαϊὰ καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ πλέον τῶν ἑξακοσίων οἰκιῶν ἀπετεφρώθησαν ὑπὸ τῶν φλογῶν καὶ ἡ μὲν ἐκ ταύτης ὕλικὴ ζημία ὑπελογίσθη εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκα, πόσοι δὲ ἄνθρωποι ἐχάθησαν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην οὐδέποτε ἐγένετο γνωστὸν. Αἱ φλόγες πανταχόθεν καὶ διακίβδαι ἐκραγεῖσαι ἠπείλουν παντελῆ καταστροφὴν, ἐπομένως διὰ τὰ περισταλῆ ὥσθ' ὅσον ἐν τῇ ἐστία της ἡ γιγάντιος αὕτη πυρκαϊὰ κατέφυγον εἰς τὸ κρήνισμα, καὶ δι' ὑπονόμων ἀνέτρεψαν παμπόλλους ἀνεπάφους οἰκίας.

Μετὰ τὴν χόλεραν καὶ τὴν πυρκαϊάν ἐπῆλθεν εἰς ἐπίμετρον τῆς δυστυχίας ἡ ἐμπορικὴ κρίσις τοῦ 1836 καὶ 1837 διασειάσα ἐκ θεμελίων τὴν δημοσίαν πίστιν. Τὸ δὲ 1845 ἄλλη πάλιν πυρκαϊὰ ἐξεβράχην μικροτέρα μὲν τῆς πρώτης, ἀλλ' οὐχ ἦττον ἐπενεγκοῦσα 35 ἑκατομμυρίων φράγκων ζημίαν. Τοιαῦτα δυστυχήματα ἤθελον καταστρέφει οἰονδήποτε ἄλλον λαὸν ἔχοντα ὀλιγώτερα ζωτικὰ στοιχεῖα, παρ' ὅσον ὁ ἀμερικανικός.

Ἀλλ' αἱ χρηματικαὶ ζημίαι δὲν ἀπελπίζουσι νεαρὸν καὶ γενναῖον ἔθνος, παρατόλμως ἐπιχειρηματικὸν καὶ ἐργατικώτατον, κυβερνώμενον δὲ καὶ ἐμψυχούμενον ὑπὸ θεσμῶν φιλελευθέρων καὶ εὐεργετικωτάτων εἰς τοὺς ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προσερχομένους ξένους! Διὸ τὸ κακὸν ἐν βραχεὶ διχστήματι ἐθεραπεύθη μὲ τοιαύτην ἐντέλειαν, ὥς μετὰ τινὰς μῆνας αἱ ζημίαι ἐκαλύφθησαν μὲ κέρδη καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας.

Διεξεληθόντες ἤδη ἐν συνόψει τὴν ἱστορίαν τοῦ Νεοβοράκου, ἃς ἐξετάσωμεν τώρα αὐτὸ ὅπως ἐπαρουσιάσθη ἡμῖν καθ' ἣν στιγμὴν γράφομεν τὴν ἀνὰ χεῖρας περιγραφὴν.

Τὸ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐκπληττον τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἡγεμόνα ταύτην πόλιν (empire city) ὡς ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν ἐγκαυχώμενοι οἱ Ἀμερικανοί, εἶναι ἡ ἐμπορικὴ κίνησις, ἡ διαδηλουμένη ἐκ τῆς πυρετώδους ταραχῆς τῶν κατοικούντων τὸ κάτω ἄστυ.

Θεέ μου, ὅποια κίνησις! φαίνεται ὡς ἂν ἡ πόλις δλόκληρος μετεκομίζετο, ἢ ὡς ἂν ὑπῆρχεν ἐμπορικὴ πανήγυρις.

Ὅστις πάτησεν τὴν γῆν τῆς κατ' ἐξοχὴν ἐμπορικῆς ταύτης πόλεως ἐννοεῖ ἀμέσως πόθεν πηγάζει ἡ εὐδαιμονία τῶν φιλέργων Ἀμερικανῶν. Ὁ χρόνος εἶναι χρυσὸς λέγουσι (Time is money) καὶ ἐπειδὴ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιδιώκουσι τὸν πλοῦτον, δὲν ἀφίνουσι οὐδὲ λεπτὸν τῆς ὥρας νὰ παρέλθῃ ἐπὶ ματαίῳ. Ἐν Νεοβοράκῳ τῶντι δὲν βλέπεις οὐδὲ ἓνα ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὸ καφνεῖον, ἢ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἱστάμενον καὶ χάσκοντα, ὅχι· ἡ ἀεργία εἶναι ὄνειδος οὐ τινος εἶναι ἀπῆλλαγμένοι οἱ Ἀμερικανοί. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα βλέπεις δωδεκαετῇ παιδιὰ ἐξασκούντα τὸ ἐπάγγελμά των μετὰ διπλωματικῆς ὄλως σοβαρότητος, ἀναλαμβάνοντα σπουδαίας ἐπιχειρήσεις καὶ διαχειριζόμενα μεγίστας χρηματικὰς ποσότητας.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ πρῶται ἐντυπώσεις ὅσας μοι ἐπροξένησεν ἡ θεὰ τοῦ Νεοβοράκου, καὶ τὰς κοινοποιῶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου, διὰ νὰ τοὺς παρασύρω οὕτως εἰπεῖν μετ' ἐμοῦ καὶ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα τοῦ νέου κόσμου συνταξιδεύοντες.

Οἱ περιηγηταὶ εἶναι συνήθως περίεργοι καὶ εὐλόγως, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ταξιδεύσῃ τις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον καὶ νὰ μὴ ἰδῇ ἢ ἀκούσῃ πᾶν ὅ,τι κινεῖ τὴν περιέργειαν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ πνεύματος; Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι διατρίψαντες δεκαετίαν ὅλην εἰς ξένον τόπον καὶ ὅμως οὐδὲν ἰδόντες, οὐδὲν ἀκούσαντες τῶν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ συμβαινόντων· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι δὲν εἶναι περιηγηταί· εἶναι ἀνθρώπινα κιβώτια.

Παρατηρήσας λοιπὸν, ἐνῶ ἔτι εὐρισκόμεν ἐπὶ τοῦ ἀτοπλοῦ, γιγάντιόν τινα πύργον ἀλλοκότου κατασκευῆς, κείμενον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ εἰς τὸ ἀπώτατον ἄκρον τοῦ Νεοβοράκου, ἠρώτησα Ἴρλανδὸν τινα ἐξαμερικανισθέντα, ὑπάλληλον τοῦ λεμεναρχείου, τὸ ὄνομα καὶ τὴν χρῆσιν τῆς παραδόξου ταύτης οἰκοδομῆς.

— Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη, μοὶ ἀπεκρίθη, ὀνομάζε-

ται *Πυργοφυλακεῖον* (Castle-Garden) καὶ ἐχρησίμευε παλαιότεν ἀντὶ φρουρίου. Κατόπιν δὲ ὑπέστη διαδοχικῶς πολλὰ μεταβολὰς, ἀπὸ φροερίου δηλαδὴ μετετρέπη εἰς κατάστημα δημοσίας ἐκθέσεως, ἀπὸ κατάστημα ἐκθέσεως εἰς λυρικὸν θέατρον, ἀπὸ θεάτρου εἰς μουσουργεῖον, καὶ ἀπὸ μουσουργεῖου εἰς ἀποβατήριον διὰ τοὺς παμπληθεῖς μετανάστας, οἵτινες ἐρχόμενοι εἰς Νεοβοράκον, μεταβαίνουν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀμερικῆς.

— Λοιπὸν σήμερον τὸ Πυργοφυλακεῖον κατήντησε ξενοδοχεῖον; ἠρώτησα.

— Δὲν εἶναι ξενοδοχεῖον, μοὶ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ κατάστημα ἀνήκον εἰς τὴν δημαρχίαν, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ μετανάσται φιλοξενούνται δωρεάν. Διότι σημειώσατε ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν μεταναστῶν ἀποβαίνουν κατὰ προτίμησιν εἰς Νεοβοράκον· ἐρχονται δὲ κατὰ μέσον ὅρον δωδεκάκις χίλιοι κατὰ μῆνα, τουτέστιν ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἀνὰ ἑκάστον ἔτος, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν εὐπορωτέρων ταξιδιωτῶν τῶν δι' ἀτμοπλοίων ἐρχομένων, οἵτινες συμποσοῦνται εἰς χιλίους πεντακοσίους κατὰ μῆνα. Τῶν μεταναστῶν τούτων τὰ τρία τέταρτα εἶναι συνήθως Γερμανοὶ τὸ γένος, τὸ δ' ἐν τέταρτον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ἴρλανδοί. Οἱ Γερμανοὶ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ ζωτικώτερον στοιχεῖον τῶν δυτικῶν Ἀμερικανικῶν ἀποικιῶν, ἐνθα ὅλοι σχεδὸν συσσωρεύονται, διακρίνονται δὲ ἐπὶ ἐγκρατεῖα, φιλεργεῖα καὶ σωματικὴ ῥώμη, διότι οὗτοι ἀντέχουσι μᾶλλον τῶν ἄλλων κατὰ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἐκχερώσεως τῶν δασῶν· εἶναι δὲ καὶ μονιμώτατοι, ἐρχόμενοι μὲ σταθεράν ἀπόφασιν νὰ γίνωσι πολῖται Ἀμερικανοί, νὰ ζήσωσι διὰ τῆς ἐργασίας των, ἐκεῖ δὲ καὶ νὰ ταφῶσι μετὰ θάνατον· διὸ ἀποχωριζόμενοι διὰ παντὸς τῆς πατρίδος των, οὐδέποτε πάσχουσιν ὑπὸ νοσταλγίας. Εἶναι ὅμως ἀληθές, ὅτι οἱ Γερμανοὶ μεταναστεύοντες, μετακομίζουσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰς οἰκογενεῖας των καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀγαθὸν ἔχουσι. Διότι πρέπει νὰ ἡξεύρετε ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις, ἂν καὶ λίαν φιλόξενος, ἀπηγόρευεν ὅμως αὐστηρῶς τὴν εἰς τὸ κράτος εἰσόδον τῶν μεταναστῶν ἐκείνων, ὅσοι δὲν ἔχουσι τόσα χρήματα, ὥστε νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰ ἐξοδα τῆς μετοικεσίας καὶ τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως. Συνεπεία δὲ τοῦ μέτρου τούτου, πλεῖστοι μετανάσται ἀνήκοντες εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πάντη ἀπόρων, ἀπεπέμφθησαν εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας διὰ μέσου τῶν προξένων των.

— Ἄ! εἶπεν ὁ σὶρ Ἰάκωβος ἀκούσας τοὺς τελευταίους τούτους λόγους. Ἴδου κατὰ πόσον ἀληθεύουσιν οἱ ἠθικολόγοι διαβεβαίοντες ὅτι τὸ ἀργύριον δὲν εἶναι μία τῶν ἀρετῶν! Ἐγὼ τοῦναντίον νομίζω ὅτι τόσῳ στενῶς συνδέεται μετ' αὐτῶν, ὥστε πολλάκις εἶναι δύσκολον νὰ διαγνώσῃ τις ἂν πολὺ ἢ ὀλίγον συντείνῃ εἰς τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

— Ὅπως ἂν ἔχῃ, ὑπέλαβον γελῶν, καλὸν εἶναι εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποκτήσῃ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἄλλων, νὰ συνενώῃ εἰς τὰς πολλὰς του ἀρετὰς καὶ πολλὰ χρήματα.

— Πρὸ τοῦ 1855, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ὑπάλληλος τοῦ λιμεναρχείου, πρὶν δηλαδὴ ἡ δημορχία τοῦ Νεοβοράκου μετατρέψῃ τὸ *Πυργοφυλακεῖον* εἰς ἀποβατήριον, χάριν τῶν μεταναστῶν, οἱ ταλαίπωροι Γερμανοὶ, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐμαστιζόντο ὑπὸ τῶν κακοήθων ἀνθρώπων τῆς πόλεως· καὶ ἐπειδὴ οὐδὲ τὸν τόπον ἐγνώριζον οὐδὲ τὴν γλῶσσαν, ἐνεπαιζόντο καὶ ἐλῆστεύοντο ἐλεεινῶς· πολλάκις μάλιστα τοῖς ἐκλεπτῶν καὶ τὸν τελευταῖον αὐτῶν ὁβολὸν καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματά των. Σήμερον ὅμως χάρις εἰς τὸ Πυργοφυλακεῖον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ περιλάβῃ δέκα χιλιάδας περίπου ἀνθρώπους, καὶ εἰς τὰς ὁδηγίας καὶ τὴν παρὰ τῆς κυβερνήσεως χορηγομένην ὑποστήριξιν, οἱ μετανάσται κερδίζουσιν ὅσα ἄλλοτε τοῖς διηρηπάζοντο ὑπὸ τῶν ἀγυρτῶν. Σήμερον ὁ μετανάστης ἀπὸ τοῦ πλοίου τοῦ κομίσαντος αὐτὸν ἐξ Εὐρώπης μεταβαίνει κατ' εὐθείαν εἰς τὸ Πυργοφυλακεῖον, ὅπου δηλοποιεῖ τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα, τοὺς χρηματικούς πόρους του καὶ τὸ μέρος ἐνθα ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγκατασταθῇ. Μέχρις οὗ δὲ ἀποσταλῇ εἰς τὸ προσδιορισθὲν μέρος, ὑποβάλλεται εἰς ἱατρικὴν ἐπίσκεψιν καὶ εἰς θερμολουσίαν.

— Ἡ τελευταία αὕτη διατύπωσις, ὑπέλαβον τότε, δὲν θὰ εἶναι βεβαίως πολλῆς δυσαρεσκείας πρὸξενος εἰς τοὺς ἐντὸς τῶν πλοίων δίκην σαρδελῶν ἐπιβασμένους μετανάστας.

— Ὅχι πάντοτε, ἀπεκρίθη ὁ ἱρλανδὸς· ἐσχάτως μάλιστα ἐκίνησε τὴν ἰλαρότητα ὀλοκλήρου τῆς πόλεως ὁ τρόμος γραίας τινὸς γερμανίδος, ἥτις ἐνόμισεν ὅτι ἐφθασεν ἡ τελευταία αὐτῆς ὥρα ὅτε τὴν ἐβίβασαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ ἐπιβαλλόμενον λουτρόν. Ἡ ταλαίπωρος δὲν εἶχε, φκίνεται, ποτὲ λουσθῇ, διότι ἄμχα τὴν διέταξαν νὰ ἐκδυθῇ ἤκουσε δὲ καὶ τὸν πάταγον τοῦ κατὰβρέοντος ὕδατος, ἐξέβαλε φοβεράς κραυγὰς,

ἐπικαλουμένη τὴν ἀντίληψιν ὅλων τῶν ἁγίων τοῦ παραδείσου καὶ πεσοῦσα κατὰ γῆς παρεκάλει τοὺς παρεστῶτας νὰ μὴ τὴν θανατώσωσι. Τὴν διεβεβαίωσαν ἐπανειλημμένως ὅτι δὲν ἐπεβούλευοντο τὴν ζωὴν της, ἀλλὰ μόνον τὴν ἀκαθαρσίαν της· ὅλα ὅμως ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ καὶ ἐκείνη τρέμουσα, οὐδὲ κἂν ἤκουσε τοὺς λόγους των, ἕως οὗ τελευταῖον ἐξητήσατο καὶ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ προξένου της. Ἀλλ' ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ὁ πρὸξενος δὲν προσεκλήθη, ἡ δὲ γραία ἐβλήθη διὰ τῆς βίβας ἐντὸς τοῦ φοβεροῦ λουτροῦ.

— Ἐπομένως εἶναι περιττὸν νὰ ἐρωτήσωμεν, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰάκωβος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ναυτιλία εἶχεν ἀποδώσει ἅπασαν τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν εὐθυμίαν, ἐὰν ἡ γυνὴ αὕτη ἤξευρε νὰ κολυμβᾷ.

— Ἄς ἐπανεέλθωμεν ἐν τούτοις εἰς τοὺς μετανάστας, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, οὗτοι διαμένουσι δύο ἡμέρας εἰς τὸ Πυργοφυλακεῖον διατρεφόμενοι δωρεάν, μετὰ τὰς δύο ὅμως ἡμέρας εἶναι ὑπὸ χρεοὶ νὰ παραχωρήσωσι τὴν θέσιν των εἰς ἄλλους.

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὁποῖον μοι λέγετε, εἶπεν, ἀποδεικνύει ἀφιλοκέρδειαν πρωτοφανῆ, ὁποῖαν εἶχον οἱ παλαιοὶ πατριάρχαι.

— Ὡ! οἱ σημερινοὶ πατριάρχαι, κύριε, δὲν ὁμοιάζουσι τοὺς παλαίους, τῶν ὁποίων εἶναι μὲν ὀλιγώτερον ἀφελεῖς, πολλῶ δὲ φιλοκερδέστεροι. Καὶ διὰ νὰ κατανοήσῃτε ὁποία τις εἶναι ἡ παρὰ τῆς πόλεως τοῦ Νεοβοράκου χορηγομένη φιλοξενία, ἀνάγκη νὰ μάθητε πόσον εἶναι ἐκθεῖς εἰς τοὺς ὑπολογισμούς των οἱ Ἀμερικανοὶ οἱ δεινότεροι λογισταὶ τῆς οἰκουμένης, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀφθαλμοφανῶς θέλετε πληροφορηθῇ, ἄμχα συναναστραφῆτε μετ' αὐτῶν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας.

— Καὶ ὁποῖος εἶναι ὁ περὶ μεταναστῶν ὑπολογισμός;

— Ἐσταθμίσει ἡ ἀτομικὴ ἐργασία αὐτῶν καὶ εὐρέθῃ ὅτι ἕκαστος αὐτῶν ἀξίζει κατὰ μέσον ὅρον χίλια πεντακόσια δολλάρια.

— Τώρα ἐννοῶ, εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ σὶρ Ἰάκωβος Κλίντων, τὸν φιλάνθρωπον σκοπὸν τοῦ Πυργοφυλακείου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐκ τῆς καταφανοῦς θέσεώς του, προβάλλεται ὡς γρίφος εἰς τοὺς νεήλυδας οὔτινες γινώσκουσιν ἐκ παραδόσεως ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν εἶναι τόσον ἅγιοι!

Ὁ σὶρ Ἰάκωβος ἔκρινεν, ὡς βλέπετε, τὸν ἀμερικανικὸν λαόν, τὸν ὁποῖον εἰσέτι δὲν ἐγνώριζε, μετὰ τῆς ἐμφύτου ἐκείνης ἐχθρικῆς ἀντιπαθείας, τὴν ὁποῖαν οἱ Ἀγγλοὶ διατρέφουσι κατὰ τῶν

Ἀμερικανῶν, οἵτινες ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀνταποδίδουσιν εἰς αὐτοὺς μετὰ τόκου μάλιστα.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἐπιθεωρηθέντων τῶν πραγμάτων μας μετὰ μεγίστης ταχύτητος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τελωνιακῶν ὑπαλλήλων, ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ μετεκομίσθημεν ἀστραπηθὸν ἐπὶ μεγίστης ἀμάξης περιεχούσης δέκα θέσεις εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὃ *Ἅγιος Νικόλαος*.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΛΣΜΑ ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ.

Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΟΣ.

Οὕτως ἐπιγράφεται τὸ παραπόδας Κυπριακὸν δημοτικὸν ἄσμα, ὅπερ πᾶν φιλοτίμως παρέσχεν ἡμῖν εἰς δημοσίευσιν ὁ περὶ τὰ καλὰ ζηλωτὴς κύριος Γ. Λουκάς ὁ Κύπριος. Ἡμεῖς δ' ἐνομίσαμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν σύντομον ἀνάλυσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἄσματος τούτου πρὸς εὐχερεστέραν κατὰληψιν τῶν στριφνοτέρων αὐτοῦ χωρίων.

Ἐν Κύπρῳ διασώζεται ἐνιαχοῦ ἔτι καὶ σήμερον ἕν τῶν ἡμετέρων προπατορικῶν ἐθίμων, ἡ πάλη. Οἱ ἀθληταὶ παρουσιάζονται συνήθως εἰς τὰς πανηγύρεις καὶ πολλάκις ὁ εἰς τῶν ἀντιπάλων εἶναι ὀθωμανὸς ἢ Ἄραβ, ἵνα ἢ λαμπρότερος ὁ ἀγὼν καὶ περιφανεστέρα ἡ νίκη. Εἰς δὲ τοὺς γυμνικούς τούτους ἀγῶνας ἄδεται καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄσμα.

«Ὁ Χάρων ἀπαίσιος τὴν ὄψιν καὶ μελανὰ ἐνδεδυμένος ἔρχεται εἰς τὴν πανήγυριν ζητῶν συμβουλὴν παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἐκείνη δὲ τὸν προτρέπει νὰ φεῖδεται τῶν ὡραίων νεανίδων, τῶν βρεφῶν καὶ τῶν γραιῶν, (φοβουμένη ἴσως καὶ περὶ ἑαυτῆς. Ὁ Χάρων τότε δυσαρεστηθεὶς καὶ βαρυθυμῶν κεντᾷ τὸν ἵππον του καὶ φθάνει εἰς κῆπον, ἐνθα πολλοὶ ἄρχοντες ἐσυμποσίαζον, εὐθυμοῦντες. Οἱ ταλαίπωροι τὸν προσκαλοῦσιν νὰ παρακαθήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλ' ὁ ἀμείλικτος Χάρων ἀρνεῖται, λέγων ὅτι ἤλθεν ἐκεῖ ὄχι διὰ νὰ φάγῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπαγάγῃ τὸν ἄριστον αὐτῶν. — Καὶ τίς ὁ ἄριστος; ἐρωτοῦσιν — Ὁ ἔχων μακροὺς δακτύλους καὶ ἀραιοὺς ὀδόντας, ἀποκρίνεται ὁριστικῶς ὁ Χάρων.

Τότε ὁ Διγενὴς, ὁ διαβόητος ἀθλητὴς, μανεῖς ὑπὸ τῆς δογῆς καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν ἀνατρέψας ἀναβοᾷ πρὸς τὸν Χάρωνα ὅτι εἶναι ἕτοιμος νὰ παλαίσῃ καὶ ἐὰν νικηθῇ νὰ λάβῃ ὁ Χάρων τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἂν ὅμως νικήσῃ νὰ τῷ χαρισθῇ ἡ ζωή.»

»Κατέρχονται λοιπὸν εἰς τὴν παλαίστραν καὶ μετὰ τριήμερον πάλιν ὁ Διγενὴς ἀναδείκνυται νικητὴς καὶ δοξολογίας ἀναπέμπει πρὸς τὸν Ἴψιστον, ὅτι ὑπερίσχυσε καὶ τοι ἔχων ἀνδρειωμένον ἀντίπαλον. Ἀλλ' ἰδοὺ φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ ἐπιπλήττει τὸν Χάρωνα ὡς ἀμελοῦντα τῶν χρεῶν του καὶ παλαίοντα ἀντὶ νὰ λαμβάνῃ ψυχάς».

Ὁ Χάρων τὴν ἐπιπληξίν ἀκούσας μεταμορφόνηται πάραυτα εἰς χρυσοῦν ἀετὸν καὶ καθήσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διγενῆ σκάπτει αὐτὴν διὰ τῶν ὀνύχων»

Ὁ Διγενὴς ψυχορραγεῖ, καὶ τριακόσια παλληκάρια ἔρχονται πρὸς ἐπίσκεψίν του, ἀλλ' ὁ φόβος τοὺς κρατεῖ ἀμφιβέβησαι πρὸ τῆς θύρας. Τέλος πάντων εἰσέρχονται, καὶ τότε ὁ Διγενὴς ἐνδίδων εἰς τὰς παρακλήσεις των διηγεῖται τὰ παλαιὰ του κατορθώματα· διηγεῖται ὅτι ἀφοῦ ἐφόβησε πληθὺν ὄλην δρακόντων καὶ λεόντων εἰς τὸν ἀγροκαλαμῶνα καὶ ἐγέμισεν ἐννέα βοείους σάκκους ἐκ τῶν ῥινῶν, καὶ τῶν γλωσσῶν αὐτῶν, ἐδίψησεν αὐτὸς τε καὶ ὁ ἵππος του, καὶ ὑπῆγε νὰ τὸν ποτίσῃ εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμόν. Ἐκεῖ βλέπει ἱστάμενον γιγαντόσωμον Σαρακινὸν καὶ ἐπειδὴ ἤξευρεν ὅτι οἱ ἀλλόφυλλοι αἰτίαν ἐζήτουν αἰέποτε ἵνα ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν χριστιανῶν, παρεξηγοῦντες καὶ τοὺς ἀθωότερους λόγους των, τὸν χαιρετᾷ προσαγορεύων αὐτὸν ἄριστον τῶν ἀνδρειωμένων· ἀλλ' ὁ ἄγριος Σαρακινὸς εἰς ἀνταπόδοσιν τοῦ χαιρετισμοῦ ἀρχίζει νὰ τὸν κτυπᾷ. Τότε δὲ ὁ ἀθλητὴς Διγενὴς ὑψώνει τὴν φοβεράν χειρὰ του καὶ τὴν καταβιβάζει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σαρακινοῦ, ὅστις ἦν τόσῳ μέγας ὥστε οἱ βῶθρονές του ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσιν ἀντὶ ἱποστασιῶν· ὡς κεραυνὸς ἀντήχησε μακρὰν τὸ κτύπημα, καὶ τις γέρων προβεβηκῶς ἀκούσας τὸν πάταγον δὲν ἠπατήθη ἀλλ' ἐνόησε πάραυτα ὅτι ὁ Διγενὴς διέπραξε καὶ ἕτερον ἄθλον. Μετ' οὗ πολὺ τῶνόντι φθάνει ἀσθμαίνων ὁ Σαρακινὸς καὶ ἐπιδεικνύει τὴν πληγὴν του, ζητῶν βοήθειαν· ἀλλ' ἦτο ἀργὰ πλέον, ὁ κύκλωψ ἔπεσε κατὰ γῆς σωρὸς ἄψυχος.»

Ὁ Χάρος μαυροφόρησε μαῦρα ναβαλικοῦ
Χρυσὸ σπαθὶν ἐξώστηκε καὶ πᾶ' ἑς τὸ πανα(γ)ύρι
Γιὰ νὰ ἔβῃ καὶ τὴν μάναν του γιὰ νὰ του παραγγεῖλῃ·
«Γυεῖ μου μὴν πέρνης ὁμορφαις μὴν πέρνης ταῖς γριάδες,
Μὴν πέρνης τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ κλαίουσιν ἢ μαανάδες»
Καὶ λέ(ε)ι τῆς ὁ Χάρωντας

* Ἀν δὲν πέρνω ταῖς ὁμορφαις, ἂν δὲν πέρνω γριάδες

* Ἀν δὲν πέρνω μικρὰ παιδιὰ, τί Χάρωντας λογοῦμαι;